

Norge - en engelsk provins ?

"Men her møtte vi som så ofte hensynet til England." (Johan Nygaardsvold)

Den verdenskjente polarflyver Bernt Balchen ble i 1942 forfremmet til oberst i det amerikanske flyvåpen. I sin erindringsbok "Kom nord med meg" forteller obersten at han under et besøk i England, vistnok i 1944, traff en arrogant engelsk offiser som sa : "Norge er da en engelsk provins, ikke sant "?

At Storbritania har behandlet Norge som en de facto provins finnes det mange eksempler på. Jeg nevner noen :

Kl 012 natt til 9. april 1940 ga kommanderende admiral Henry Edward Diesen, ordre til sjefen for 3. sjøforsvarsdistrikt om at fjordsperringen (miner) Rauer-Bolærne skulle legges snarest mulig. Ordren kunne imidlertid ikke bli utført på dette tidspunkt, da minene ikke var klare. Kl. 0130 kom ny ordre fra kommanderende admiral : Fjordsperringen skulle likevel ikke legges, fordi det kunne ventes britiske sjøstridskrefter i Oslofjorden.

Om årsaken til kontraordren forteller krigshistorikeren E.A. Steen i Norges Sjøkrig" II s. 64 :

"Omtrent kl. 0100 (9/4) fikk admiralstabssjefen besøk av den britiske marineattaché i Oslo, admiral H. Boyes, som spurte om det var lagt miner i Oslofjorden. På dette spørsmål svarte admiralstabssjefen, etter å ha innhentet kommanderende admirals bemyndigelse til det : "Nei" Marineattachéen spurte videre om han således kunne meddele det britiske admiralitet at Oslofjorden var fri for norske miner. Til dette svarte så stabssjefen med kommanderende admirals samtykke : " Ja " Etter å ha mottatt dette svar forlot admiral Boyes admiralstaben."

Både kommanderende admiral og hans stabssjef fant det sannsynlig at britiske sjøstridskrefter ville trenge inn i Oslofjorden natten til 9. april. "Kommanderende admiral bestemte derfor at fjordsperringen foreløpig ikke kunne bli lagt, for at minene, i tilfelle, ikke skulle innskrenke de britiske krigsskips operasjonsfrihet i farvannet," heter det i Steen II side 45.

Kl. 7,00 den 29. april mottok den britiske sendemann i Norge, Sir Cecil Dormer, følgende telegram fra sin regjering : "Hans Majestets regjering har besluttet at Hans Majestet Kongen av Norge, hans følge og hans regjering skal evakueres sammen med de siste tropper som forlater Molde-området. Dette skal gjennomføres sågar mot Kongens ønske om nødvendig ... Hans Majestet skal ikke -gjenta ikke - underunderrettes om evakueringsplanen på nuværende tidspunkt. Dere skal bare bruke makt hvis Kongen etter første evakueringsnatt nekter å reise. Jfr. professor Kersaudy : "De (Kongen og regjeringen) hadde ikke noe valg."

Skodvinskolens lære om at den besluttsomme regjering dro til England 7.6.40 for derfra å fortsette krigen mot Tyskland kommer i et merkelig lys når man hos den meget nøyaktige historiske skribent Bjørn Bjørnsen leser følgende : " Den britiske regjering fant ut at de burde presse Kongen til å gå ombord i et britisk krigsskip med sitt følge og sin regjering." ("Narvik 1940" side 342) Se også Sir Llwellynne¹⁾ : " British Foreign Policy in the Second World War" Vol I side 131 : "After this failure, the King and the Crown Prince decided to stay in Norway. ... Norway must give up fighting and negotiate with the Germans. Later on June 5, however, the King and Crown Prince agreed, under strong British pressure, to come to England. They left Norway on June 7."

X) Woodward

John Sand